

ŽELEZNIČAR

Glasiló „Saveza železničarjev“ v Jugoslaviji.

Izhaja 5. in 20. v mesecu.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravníštvo
se nahaja v Ljubljani, Šelenburg, ul. 6.

Naročnina:

za celo leto	40 K
za pol leta	20 „
za četrt leta	10 „
Posamezna številka	K 2 K.

Štev. 5.

V Ljubljani, 20. marca 1922.

Leto XIV.

Prvi uspehi.

Akcija, ki jo vodijo sočasno železničarji z javnimi nameščenci, je imela doslej sledeče uspehe:

1. Sprejet je zakon o draginskih dokladah za železničarje in zakon za javne nameščence, po katerih se draginske doklade počeni s 1. januarjem 1922 povišajo.

Izplačevati se bo začelo 1. aprila 1922, za prošlo dobo od 1. januarja do 31. marca pa se bo, v dveh obrokih naknadno povišane draginske doklade, izplačalo. V to svrhu je dovoljen kredit 100 milijonov dinarjev.

2. Železniškemu ministru je odobren nadalje kredit 39 milijonov dinarjev za nabavo obleke in sicer za tisto železniško osebje, ki ima do obleke pravico.

3. Kakor se poroča, kar pa seveda še ni uradno razglašeno, je železniški minister predložil zakonodajnemu odboru, zakonski načrt, po katerem naj bi se vsem železničarjem v državi zjednačile plače, z onimi v Srbiji.

To je soraj en del tega, kar je nujno potrebno, da se osebju da in prizna.

Osebje pa naj ne pozabi, da ima le v složnem nastopu pričakovati nadaljnjih uspehov, predvsem pošteno službeno pragmatiko, ki je za nas vse življenjskega pomena. Če nimamo te, potem tudi ne moremo z drugimi trajnimi uspehi računati.

V vsem tem, kar se je doslej zgodilo ali kar se pripravlja, pa ni ne sluha ne duha o zboljšanju gmojnega položaja delavstvu.

Vemo sicer, da naš železniški minister ni nobena duševna sila in da od vsega kar ne ve, najmanj ve, kaj je železnicam in železničarjem treba. Toda njemu je vse to deveta briga in on igra, konsekventen kakor je, tudi v očigled te kričeče krivice „neukega Marburgerja“. Železničarji! poskrbeti bo treba, da tega gospoda prebudimo iz njegovega predolgega spanja. Dopovedati mu bo treba, da je regulacija plač vseh železničarjev ena najnujnejših državnih zadev. Dopovedati mu bo treba, da to ne gre in ne sme biti, da eni dobe, a drugi gledajo skozi prste. Vsi vrše službo, vsak po svoji sposobnosti in na službenem mestu, ki mu je določeno, toraj je treba tudi za vse kruha.

Naša zahteva je bila vedno in je še danes: vsem enake dolžnosti, ampak tudi vsem enake pravice!

Železničarji, pri tem pa ne pozabite, da je le od vas odvisno, če bo to geslo našlo primeren odmev. Če bodo tudi poslej, kakor doslej razni eksploatorji privatne lastne Žorga-Makucovega kalibra, razvijali v naših vrstah svoje zmedene in vzlic temu mastno plačane teorije, potem se vaš gmojni položaj v doglednem času ne bo zboljšal. Vi sami imate svojo usodo v svojih rokah.

Gospodu železniškemu ministru.

Potom delavskih zbornic v Zagrebu in Belgradu.

Gospod minister!

Z zakonom o draginskih dokladah aktivnim uslužbencem, vpokojencem in vpokojenkam državnih železnic, ki je bil v zakonodajnem odboru sprejet, so se povišali dohodki nastavljenemu osebju z veljavnostjo od 1. aprila 1922.

Ravno isti zakon pa pooblašča, v členih 18, 19 in 20 Vas, gospod minister, da, po odobrenju ministerskega sveta, odredite doplačila za vse nena-stavljeno železniško osebje in to so vsi delavci.

Razmere tega osebja so, z „Začasnim pravilnikom“ od 2. junija 1920, urejene. Pri istem znaša temeljna plača kvalificiranega delavca prvotno po 6, a po 27 službenih letih 15 dinarjev dnevno. Pri nekvalificiranem, početkom 3 do 4, a po 29 službenih letih 8 do 10 dinarjev. Poleg tega je določena za kvalificirane delavce draginska doklada v znesku

16 dinarjev in za nekvalificirane 13.60 dinarjev, ter enaka družinska draginska doklada in sicer za vsakega družinskega člana 1.30 dinarjev dnevno. Osebnostne in družinske doklade se izplačujejo samo za one dni, v katerih upravičenec res dela. Na tej podlagi znaša plača kvalificiranega delavca 550.40 do 766.40, nekvalificiranega z lažjo službo 460.80 do 580.80 in s težjo službo 484.80 do 628.80 dinarjev mesečno. „Pravilnik ne ocenjuje delavca po kvalifikaciji, temveč po starosti in vsled tega je večina ljudi v sredini med najmanjšo in največjo plačo. Toda tudi najvišja plača zaostaja daleč, to je okrog 4 krat za ono predvojno dobo, upoštevajoč neprestano naraščajočo draginjo.

Delavci v zasebnih podjetjih so veliko bolje plačani kakor naši železniški delavci. Istotako je v vojaških podjetjih. Najnižja plača (II. razred) kvalificiranega delavca je v vojno-tehničnih delavnicah 1240.50, odnosno 1355 napram 550.40, katere prejema železniški delavec; najvišja plača pa stoji v razmerju 1360.50 oziroma 1530 napram 776.40 železničarski, katere prejemnik je pa moral nepretrgoma 27 let v železniški delavnici garati.

To so vzroki, da zapuščajo najboljše strokovne moči železniško službo, kar zopet povsem razumljivo tolmači padanje produkcije in intenzivnosti pri delu. Da oni, ki so še ostali pri železnici, povsem ne propadejo, je nujno potrebno, da se jim plača vsaj toliko zviša, da bo enaka oni v zasebnih in vojno-tehničnih podjetjih.

Gospod minister!

Zakon o draginskih dokladah je dal, v členih 18, 19 in 20. Vam pravico, da poduzamete potrebno, da pride železniško delavstvo do povišanih dohodkov, ki so ostalemu osebju uže zagotovljene in da s tem preprečite nadaljni beg najspodobnejših delovnih sil od naših železnic.

Z odličnim spoštovanjem

Savez železničarjev
Jugoslavije.

Zagreb, dne 10. marca 1920.

Delavska zbornica.

Odkar obstoja moderni delavski razred in njegov samostojni razredni pokret, toliko časa nije izprosen boj za delavske pravice. Pisani zakoni so se pečali vedno le z mrtvimi predmeti, z gmojnim posestvom a ne z živo delovno silo, z delavskim razredom. V stari rimski državi je bilo delo ponižujoče; delali so le sužnji. In ko so velike revolucije v 17.—19. stoletju suženjstvo odpravile, vendar ni našlo pravega mesta in najmanj je zavarovana delovna sila. Francoska revolucija je, s svojo absolutno svobodo, dovedla do absurda, ker je prepovedala vse kolektivne dogovore med delavci in delodajalci — ker je to omejitev. In angleški sodniki so, po proglašnem parlamentarizmu in demokraciji, z največjo slastjo obsojali v prognanstvo in uboj one, ki so se borili za delavske pravice.

Buržuazija ni nikjer delovskemu razredu dala svobode, boriti se je moral za njo povsod. Nena-sitno požrešnost posameznih kapitalistov, je mogel vedno zaježovati delavski razred sam potom svojih organizacij. Toda te organizacije so imele svoj temelj v obstoječih zakonih. Dviganiu delavskih organizacij se je protivilo s policijskimi sredstvi nasilstva. Delavska vprašanja pa se je reševalo z raznimi „Vagabundengesetzi“. Delavec in potepuh sta bila eno in isto.

Buržuazija je imela v državi svojega mogočnega varuha. Razni njeni deli pa, kakor trgovci, obrtniki, industrijci itd. so imeli svoje posebne zbornice, katere se je vedno zaslizavalo, kadar se je kovalo državne zakone, za njih mnenje in nasvet. Delavstvo pa je stalo ob strani, za njegovo mnenje se ni nihče brigal.

Dviganie razrednega delavskega pokreta, pa je dalo delavskemu razredu toliko fizične in moralne moči, da je lahko vedno bolj uplivalo na državno upravo, izpodbijajoč absolutni upliv razreda pose-dujočih in jo prisiljajoč, da upošteva tudi proletarijat, ki postaja dnevno bolj narod. Država je bila v takih razmerah prisiljena, da se je morala začeti pečati s socialno političnimi vprašanji. Socialna politika je plod dela delavskega razreda, ki je prvi in edini postavil načelo, da je splošna družabna korist nad koristmi zasebnih poedinih kapitalistov, če naj bo narod res zdrav, krepak in močan. Država pa ima zato skrbeti, da se vsakemu poedincu v njej zavaruje njegova polna moč. To je naloga socialne politike. Njena začetna točka je, skrbeti absolutizem delodajalcev v delavnici, postaviti pa delavca in delodajalca na enakopravno stališče, toraj nuditi zaščito delavcu, kot stvarno slabejšemu.

Svobodne delavske strokovne organizacije so ustvarile predpogoje za to. Potom delavskih zbornic je treba to, kar je življenje ustvarilo, potrditi, one imajo zato skrbeti, da se to zakonitim potom uveljavi, kar je strokovni boj izvojeval. Poleg tega imajo nalogo, pri vsakem koraku v boju med delom in kapitalom, stati odločno na strani dela, to je, delavcev in da jih zastopajo na vseh merodajnih mestih.

Pri nas bodo imele delavske zbornice velik in obširen delokrog, kajti mi se moramo, na žalost še vedno, z jako zastarelim pojmovanjem boriti in to v vrstah zasebnih delodajalcev, kakor z državo kot delodajalko. V tem boju bodo pa delavske zbornice imele le tedaj in toliko uspehov, v kolikor bodo pri svojem delu od razredno zavednih strokovnih organizacij, podpirane.

Strokovne organizacije morajo biti temelj socialne politike, delavske zbornice pa njene svetovke in pomočnice. Zato naj si delavci dobro zapamtijo: „Krepite svoje strokovne organizacije, če želite, da bodo delavske zbornice odgovarjale svojemu namenu!“

Razdiralci organizacije.

Našo organizacijo so nekaj časa oškodovali duševno bolni boljševiški nesrečneži. V tem času je započela akcijo za službeno pragmatiko in za zvišanje plač, katera akcija še danes ni končana. Gospodom boljševikom pa ni po volji, če bi železničarji s svojimi zahtevami uspeli in zato so zopet započeli svoje razdiralno delo med železničarji in to z namenom, da jih razcepijo in za boj onespособijo. Boljševiki so uničili delavski pokret po vsem svetu in s tem so spravili delavski razred v povsem obupen položaj ter so ga onespособili za obrambo svojih uže imelih pravic. Njih delo je na las enako onemu plačanega izdajalca.

Njih cilj je, v naše organizacije svoje „komunistične celice“, katere imajo nalog delavski pokret v nesmiselne boljševiške pustolovščine izrabiti, utihotapiti. Vseh sredstev se poslužujejo, da se usilijo v strokovne organizacije, pridobiti jih hočejo če ne od zunaj potem od znotraj. Toda v vsakem slučaju jih razbijajo in cepijo.

V vsakemu, kdor njihovim oslarijam brezpogojno ne veruje, vidijo „izdajalca“, vzlic temu da so stvarno ravno oni izdajalci, ker rušijo edinstvo železničarjev ravno v trenutku, ko bi jim bilo edinstvo najpotrebnejše. Njih kritika ni taka, da bi dvigala, vsposobljevala za boj, kazala novih potov, temveč ona samo razdira in ima edini cilj razdirati. Za nje je edino zveličavna fraza „diktatura“. Toda ko se jim posreči, da dobe diktaturo nad delavstvom, potem vpijejo in frazirajo toliko časa o diktaturi proletarijata v javnosti, dokler izzovejo diktaturo buržuazije nad proletarijatom. Čim so to dosegli, potem se seveda hlabro poskrijejo in v pest se smejejo žrtvam, ki so njihovi demagogiji in njihovim frazam nasledile in iz dna srca jih veseli ko

vihti buržuazija neusmiljeno svoj bič po hrbiščih proletarijata.

Naši „izkušeni“ in „premeteni“ boljševiki so s svoj prebrisano politiko izzvali „Obznano“ in „Zakon o varstvu države“, potem so pa pri oblasti be-ručili milosti kakor Žorga, Kaurič, Mlinarič in ne-šteti drugi, še večji zajci pa so pobegnili čez mejo, kakor Sima Markovič, Pavlovič, Cvijič in drugi, med katerim pa seveda ni bilo Slovencev. Proletariat je ostal osamljen in zapuščen ter nesposoben se po-divjani maščevalni buržuaziji postaviti v bran.

Naš Savez je z raznimi Žorgati in Kavriči na velikonočnem kongresu obračunal. Tega nam naši vzor-boljševiki ne morejo pozabiti in zato, si žele maščevanja.

Hinavsko in po ovinkih se zopet plazijo okrog organizacije z željo vrste železničarjev zopet raz-dvojiti. Kaurič, ki ima težke tisočake železničar-skega denarja na vesti, poskuša zopet oživetiti Sa-vez saobračajnih in transportnih radnika i službe-nika. Marcel Žorga pa, ki ima zelo kratek spomin in to tudi od drugih pričakuje, mu vrlo pomaga. Ravno isti ljudje, ki so prvič, po nalogu komuni-stične stranke razbili našo organizacijo, se pojav-ljajo zopet in zopet z enakim ciljem. Seveda „de-lajo“ danes pod novo firmo, ne kot „komunisti“, temveč kot „neutralci“. Toda volk pač dlako spre-meni, nikdar pa svojega čustva. Gospod Marcel Žorga je poskusil svoj srečo v Siseku, toda sreča mu ni bila mila, kajti njegovi znani „stvarni“ govori niso mogli povzročiti, da bi siseski železničarji po-zabili na trdo šolo, katero še danes, po zaslugi boljševikov, bridko čutijo. Plačani in podkupljeni agent Marcel Žorga je v Siseku doživel ravno na-sprotno, kar je pričakoval. Železničarji so se mu v obraz smejali in izzval je le, da ga vsi zavedni in trezni železničarji prezirajo.

Sodruge vzdolg proge opozarjamo na boljše-viške agente, katerih naloga je, ponovno zanesti razdor v vrste železničarjev in to samo za to, da bi onemogočili uspešen boj za službeno prag-matiko in za zboljšanje plač. Železničarji, ne pozabite preteklosti in ne nasedajte!

Progovnim čuvajem vseh prog.

Sodrug! Vse kategorije železničarjev delav-niške, kurilniške, strojne, postajne in vlakosprem-ljevalne službe, so se probudile in pristopajo Sa-vezu ter so v njemu osnovalle svoje stročne sek-cije. Najslabše od vseh so progovni čuvaji organi-zirani.

Mar ni tudi nam organizacija nujno potrebna? Ali ne žive naše družine v taki bedi kakor dru-žine naših tovarišev drugih kategorij na železnici? In ali ni torej naša dolžnost, da se za nje pobri-gamo, da jim priborimo boljšo bodočnost in da jim olajšamo sedanost?

Ali je naša služba res tako lahka, da nam ni treba nikakoršne zaščite?

Ruvati travo, zabijati žeblice, pričakovati vlake, paziti na prehode, obhajati kilometre dolgo progo po parkrat na dan, ne biti svoboden ne po noči in ne po dnevi, povrh tega pa še nizke plače, ki nikakor ne zadostujejo za naše in naših družin potrebe.

Posamezni med nami neprestano tožijo, da jim je hudo, toda krivdo za to zlo zvrčajo na druge. Zopet drugi trde, da je organizacija kriva, da jim je hudo. Mesto da se vsi združimo in strnemo v or-ganizaciji sami ali neorganizirani ali pa v organi-zaciji nedelavni.

Sodrug! čuvaji! Organizirajmo se! Pristopimo k svoji sekciji progovnega osobja v svojem Savezu. Napravite to čimprej, da s tem omogočite, da skli-čemo v bližnji bodočnosti skupni sestanek iz cele države in se pogovorimo v našem bednem polo-žaju ter o potih, po katerih bo treba hoditi, da pri-demo do boljših življenskih predpogojev.

Primorski progovni čuvaj.

Značilno!

Gosp. Slavko Kaurič, vodja zagrebške boljše-viške kolonije in dirigent Žorga-Makucovega pod-odelka v Ljubljani, je dal v „Hrvatskem Radniku“ ponatisniti ugovor, ki ga je poslal vladi, kr. namest-niku in državnemu svetu, s ponižno prošnjo, da ga zopet sprejmejo v državno službo, iz katere so ga zapodili. Kaj pravi v svojem ugovoru... „mene se nazivlje komunističnim agitatorjem“... „ta trditev se opira na običajne denunciacije“... „Jaz sem res delal v delavskem gibanju“... „toda nikdar in ni-kjer nisem obdržaval političnih shodov“... Na-sprotno je on... „za ureditev plačilnih in delovnih

pogojev v mejah mogočnosti“, boril se je proti ne-redu za konsolidacijo države“.

Nadalje pravi: „Boljševizem trdi: čim hujše tem bolje! in se ne briga za konsolidacijo. Njegovo delo pa je usmerjeno v povsem drugih pravic.“

Njega so upravi oni, v katerih voz se ni dal vpreči, (torej boljševiški njegovi sodrugi) proglasi-li napram oblastim, za boljševika, slednja pa je to vzela najstrožje na znanje!“

„Vse njegovo delo jasno kaže, da je on za kon-solidacijo“... in da torej tega priznanja od vlade ni zaslužil za svoje delo v delavskem gibanju (še enkrat izrecno poudarja), ki je bilo de facto v in-teresu konsolidacije obstoječih družabnih razmer.“

Potem še enkrat v treh ponižnih prošnjah prosi vlado, kr. namestnika in državni svet, da mu pri-zna njegove velike zasluge za delavsko gibanje. Z drugimi besedami se temu pravi: da se z vso silo hoče delavskemu gibanju uveljaviti, da bo potem lažje vršil agentovske posle tistim, katerim se se-daj ponuja in katerim pošilja svoje ponižne prošnje.

Da je „komunistični“ vodja v Zagrebu Kaurič pravi tip notoričnega rovarja, to že dolgo vemo. Končno pa je on sam pokazal pravo barvo. Sedaj lahko vsak razume, zakaj se je vedno na vsa usta drl in vsakogar, kdor ni hotel v njegov rog trobiti, z izdajalcem, agentom buržuazije itd. zmerjal — kajti ljudje, ki so sami res taki, morajo tako delati, da odvrnejo sum od sebe. Ravno tak je, kakor tat, ki beži in vpije: Primitite tatu! in pri tem nedolž-nega kaže.

V njegovem ugovoru je pa tudi to značilno, da trdi, da so ga na gori „denuncirali“, ravno isti, v katerih voz se ni dal vpreči.“ To so zopet Kauričevi sodrugi, s katerimi je on dolgo časa skupno delal in kateri so — po njegovem mnenju že pred njim vzdrževali zveze z vlado in policijo — in so njemu, Kauriču, vernemu slugi vlade in policije — zlomili vrat. Vse priznanje, ki ga je g. Kaurič nagromadil v svojem ugovoru, je zanj in za njegove tovariše naravnost uničujoče in nas spominja na črne čase ruskega carizma in njegovih agent-provokaterjev v delavskem gibanju.

Železničarji! Ponatisnili smo ta dopis edino le radi tega, da ne bo morda kdo mislil, da so tudi naši Žorgati in Makuci, katere hodi Kaurič v Ljub-ljano poučevati, taki. To so poštenjaki?

Delovni čas v drž. uradih.

Ker zakonodajni odbor nima posebnega dela, bolje rečeno smisla za potrebe ljudstva, se je zad-nje dni zabaval z vprašanjem podaljšanja uradnih ur v državnih uradih. Zato zabavo je skrbno pred-ložil potrebno gradivo. Da je to polno socialnega duha, je pač samo po sebi razumljivo. Kaj pravi vlada? „Delovni čas v državnih uradih naj bo dnev-no 7 ur, če pa je neprekinjen, potem le 6 in pol ur. Ob nedeljah naj dela samo ono osobje, ki je za in-špekcijsko službo potrebno.“

Minister lahko svojemu podrejenemu osobju podaljša delovni čas vsako leto največ za 20 dni in sicer po 1—2 ure na dan, seveda brez vsake odškodnine. Če pa bi se pokazala potreba, potem je ministrski svet pooblaščen, da podaljša delovni dan po potrebi.“

V imenu zemljoradnikov je zahteval poslanec Lazič — ne porabimo tega lepega imena, — da je vse premalo in da se mora delovni čas še bolj po-daljšati. V imenu socialističnega kluba mu je ugo-varjal poslanec Ebin Kristan, ki je izvajal pribli-žno sledeče:

Če se dela, kakor se ima delati, potem se na-pravi v krajši delovni dobi več nego v dolgi de-lovni dobi, katera človeka umori. Vpoštevati je treba vsako delo po svoji vrednosti, pa bodisi to v pisarni, v delavnici ali pa na železnici.

Čudi se, kaj vse poslanci svojim volilcem ob-prilika volitev obljubujejo. Ko pa pride čas, da bi se imele obljube udejsviti in uzakoniti, je pa vse pozabljeno, potem se vse drugače govori in dela.

Zahteva, da se vladin predlog v toliko spre-meni, da se osobju zajamči pravica na odpočitek, kakor da se mu določi delovni čas, v katerega pa nima pravico posegati posamezni minister, pa tudi ne ministrski svet, najmanj tedaj, če bi šlo za skraj-šanje počitka. Če bi se jim to dovolilo, potem bi se oropalo osobje vseh njegovih pravic, delovni čas pa bi se določal, kakor bi se komurkoli poljubilo. Na tak način pa bi moglo osobje zgubiti vse vese-lje do dela in ne bi izdelalo niti toliko, kolikor sicer izdela. Predlaga, da se zadnji del vladinega pred-loga črta.

Poročevalec je dodatni predlog osvojil, nastopil pa je proti njemu zemljoradniški (kmetski) klub. V imenu socialističnega kluba je poslanec Kristan še enkrat branil svoje prejšnje stališče glede obrane počitka. Končno je bil njegov predlog sprejet.

Draginjske doklade.

Povodom razprave o dvanajstinah, je stavil so-cijalistični poslanec dr. Korun predlog, da naj se dohodki uslužbenecv do 4000 kron mesečno izlo-čijo od obdavčenja. Večina je seveda ta predlog od-klonila. Gotovo bi imel dr. Korun več sreče, če bi stavil predlog, da se popolnoma oprosti vsakega davka vsakogar, ki si je tekom obstoja Jugoslavije priveržil in prigoljufal vsaj 1 milijon dinarjev, in pa vse tiste, ki so državne blagajne obrnčili vsaj za četrt milijona istega novca.

Sprejet je bil predlog socialističnega poslanca Etbina Kristana, ki se glasi:

Vsem državnim nastavljenecem in vpokojencem naj se počne s 1. aprilom t. l. izplačevati draginjska doklada, ki je bila določena z „zakonom o dragin-j-skih dokladah za državne uslužbenice in vpokojence civilne in vojaške službe,“ ter z zakonom o dodat-kih k draginjskim dokladam aktivnih uslužbenecv, vpokojencev in vpokojenkam državnih železniških podjetij, katera zakona je zakonodajni odbor osvojil dne 26. decembra 1921.

Razliko na dokladah v mesecih januar, februar in marec naj se izplača v dveh obrokih in sicer prvi obrok 1. aprila, a drugi 1. majnika t. l.

Če bi svote, ki so se pridobile povodom znižan-ja stanja uradnikov ne bi zadostovala, se vlada pooblašča, da uporabi za to kredit 100 milijonov dinarjev.

Bomo videli!

Kdo sme štrajkati?

Jugoslovanski minister ima 540.920 kron letne plače, ministrski predsednik pa 975.320 kron. To je gola plača. Pustimo ostale doklade, ki gotovo plačo izdatno presegajo ob strani.

Kadar se govori o prihrankih in kadar se noče delavcem mezd povišati, bi vsak pošten človek mi-slil, da bodo v takih slučajih ravno ministri z le-pimi zgledi prednačili in s tem svoj patriotizem dokazali, ter si v prvi vrsti plače znižali. V zako-nodajnem odboru je tudi eden poslancev na to mi-slil in tudi tozadevni predlog stavil. Toda kaj se je zgodilo. Ministri so vstali eden za drugim raz svo-jih sedežev in se temu protivili, češ, da je treba ministre plačati, če se od njih zahteva, da delajo. Končno so izjavili, da bodo izvajali konsekvence, če bi se hotelo v njih plače dregati.

Kaj pomeni to? Nič več in nič manj kot — vladno krizo — ali z drugimi besedami — stavka ministrov.

Pri nas smejo ministri za povišanje svojih plač, štrajkati. Železničarji tega ne smejo — tako velevala naredba istih ministrov!

Vse to skupaj pa se imenuje: Jugoslovanska „demokracija“.

Szabo Jelič je torej šel — sistem Jelič je ostal.

Brez vsakega, pri Turkih sicer običajnega pompa je, kakor čitamo po skritih kotih meščan-skega časopisja, zapustil Szabo Jelič, mož žalost-nega spomina svoj dosedanji delokrog. Svoj cilj, ki si ga je postavil za časa ministrovanja dr. Korošca, katerega prvi pomočnik in svetovalec je bil, namreč upropastiti jugoslovanske železnice, se mu je povsem posrečil. Ne vemo, če je za to dobil kak red, če pa bomo to čitali, si bomo znali tudi to tol-mačiti.

Mož, baje poseben strokovnjak v železniških vprašanjih, je prvotno po Bosni eksperimental, in tamošnji režim, nad katerim se ves kulturni svet zgraža, je njegov umtvor. Njegovi izvanredni uspe-hi seveda niso ostali prikriti in naši srbski bratje so kmalu spoznali njegove nedosegljive zmožnosti in poklican je bil v slavni Belgrad, da na odločil-nem mestu, pod žegnanim plaščem dr. Korošca pri-pravi ugoden teren za kasnejše uresničenje najgo-rečnejših želja državotvorne belgrajske „porodice“. Odkazanega dela se je mož lotil z vso vnemo — in ne brez uspeha. Morda brez posebnih navodil je vendar takoj pogodil pravo pot, to nam dokazuje hvala, s katero ga je to državotvorno časopisje ob-sipavalo.

Seveda nismo za časa njegovega napol mini-strovanja nikdar dobili kakega oficijelnega poročila na vpogled, kajti vse se je perečega železniškega vprašanja umikalo, kakor maček vreli kaši.

Mi pa končno teh poročil nismo potrebovali, kajti na naših plečih smo bridko občutili izvan-redne strokovnjaške zmožnosti ljubimca porodice. Takoj po prvih mesecih njegovega „plodonosnega“ službovanja, kot pomočnik ministra saobračaja,

smo dvignili naš svarilni glas tako v našem tisku, kakor na neštetihih shodih širom države in v številnih predstavkah, ki smo jih vlagali na vseh — nam znanih — baje kompetentnih mestih.

Povsod smo našli gluha ušesa in pa lakonični odgovor: Šta nam treba saobračaji!

Mi in z nami še tisoči drugih, smo bili drugega mnenja, in da smo imeli prav, nam sijajno potrjuje žalostna sedanost, katero preživljamo. Edino, kar smo dosegli, odnošno obvarovali, je brzina ekspresnih vlakov, s katero brez ovir v nemško-avstrijske valutne razmere divjamo.

Szabo Jelič je nastopil svojo službo neposredno po gigantični železničarski stavki leta 1920. Kot razumen mož in moder državnik je takoj spoznal pravo bolezen, na kateri naše železnice bolehalo. Prvič smo imeli preveč ljudi, in drugič smo imeli med njimi tudi nekaj takih, ki nimajo samega gnolja v glavi. V tej zgodovinski epohi se še ni narodna skupščina pečala s tako važnimi vprašanji, kakor je n. pr. redukcija osebja v posameznih upravnih panogah, kajti to vprašanje je povsem enostavno rešil univerzalni ženi Jelič. Njegov podpis s palcem leve roke je zadostoval, da so bile naše železnice, že itak z zmožnim osebjem zelo redko nasejane, tekom 14 dni zadnjih strokovnjakov povsem oropane. Preko 3500 najzmožnejših in izkušenih strokovnjakov je stalo na cesti. Take balkanske socialne politike nevaženi, so sicer prvotno nekoliko razočarani gledali v tisto milo osvobojeno domovino, ki jim je še koncem leta 1918. obljubovala vse, razun boga na svetu. Toda razočaranje je bilo le kratko. Ogromna večina prizadetih, se je spominjajoč se nekdanjih veselih dni Wanderburša, opremila z berlinerjem, ter Jugoslaviji pokazala za vse veke svojo raztrgano zadnjico, ostali pa so si v zasebnih podjetjih preskrbeli udobnejših kotičkov, kakor jim jih je nudila jugoslovanska železniška uprava. Kratka bilanca. Za železnice za večno izgubljeni! Jelič pa s tem junaškim činom še ni bil zadovoljen. Da ni videl posledic svoje prve brezglavosti, je povsem naravno, kajti če bi jih videl, ne bi imel potrebne kvalifikacije za pomočnika ministra saobračaja. Vedel je, da životvari na železnicih še nekaj, čeprav zelo malo ljudi, ki imajo nekaj pojma o železniški službi. Tudi te je bilo treba odpraviti. Ker pa ni bilo zato primerne razloga, je bistroumni Jelič pogruntal novo sredstvo, ki se je v doseg željenega cilja, sijajno obneslo. Obesil je železničarjem košarico s kruhom tako visoko, da jo le največji dosežejo. Manjši, kateri ne verujejo bajnim dobrotam drugega sveta, onkraj oblakov, so v svoji zadregi našli drugi izhod in pričela se je procesija, ki se vije do današnjih dni in ki postaja vsaki dan številnejša. Ne štrajk in ne pasivna resistenca, temveč zahteva po delavski knjižici, je danes tema, s katero se železničarji zabavajo, „porodica“ in njen pomočnik Jelič pa si zadovoljno roke manejo, seveda ne da bi se zavedali, da delajo račun brez krčmarja.

Kaj želi „porodica“ in kaj njen pomočnik? Porodica nima smisla za vrednost, v kolikor se tiče gospodarskega pomena, posebno ne onih, ki vozijo po „prečanskih“ krajih. Na prste so si zračunali, da bi bilo za nje veliko večjega pomena, če bi se železnice prodale in bi oni preskrbeli le blagajnika, ki bi odkupnino prevzel in seveda, po sedanjih običajih, tako porazdelil, da niti en okrogli novac ne bi tja preko zatekel. Ker so pa ljudje tam preko, tekom desetletij pod barbarskim madžarskim in avstrijskim režimom, zgubili ves smisel za „mule in kola“, jim je treba dokazati, da so prav za prav še daleč „za luno“. Ta dokaz pa se je Jelič, na veliko veselje porodice, sijajno posrečil. Kdor danes na Hrvaškem, v Slavoniji, v Bosni itd. nima slučajno svojega avtomobila, ta si raje za najdražji denar preskrbi konjsko vprego, predno izroči svojega rojstva kosti oni nesrečni iznajdbi, ki jo bedaki nazivljajo železnico. In ni več daleč čas, ko bo naš) moderni železniški minister v narodno skupščino prinesel velik fascikel, iz katerega bo na podlagi golih dejstev, katerim nobena parlamentarna komisija ne bo mogla oporekati, dokazal, da so naše železnice nerabne, da so breme, ki državo uničuje in da iz tega brezupnega položaja ni drugega izhoda, kakor ta nepotrebni, naravni razvoj zadržujoči luksuzni „artikel“ — prodati. Da pa tudi takoj svojo veliko brigo, ki mu jo ta stvar povzroča, dokaže, bo pa vendar obenem izvlekel tudi iz sedanjega predala obširne mape, kupno ponudbo kake afrikanske družbe, ki se je v svoji neprimerni požrtvovalnost za težko obremenjen jugoslovanski rod, sicer s težkim srcem, toda vendar odločila, da nas nepotrebni skrbi reši, in nam barbarski nestvor odkupi. Pozabil ne bo plemeniti anonimni družbi, v kateri pa ne bo nobeden Pašičevih sinov, izraziti v imenu vseh narodov te države, najiskre-

nejšo hvalo. Del fascikla, v katerem bodo razne provizije in njih prejemki zabeleženi, bo g. minister najbolj gotovo doma pozabil, če jih sploh ni že zgubil. Mi pa bomo rešeni nadlog in šitnosti, o katerih se nam niti ne sanja.

Jelič je drugega, a njegovim interesom gotovo ne škodljivega mnenja. Vse mesece, v katerih je dosledno gladil kupčijski tir porodice, tudi na sebe ni pozabil.

On, ki je dosledno s svojim delom dokazoval, da so železnice nepotrebne in jih je srečno spravil na kraj prepada, je bil v dnu svoje črne duše ravno nasprotnega mnenja. On, ki je imel kot vrhovni šef jugoslovanskih železnic 35.000 vagonov na razpolago, je s svojim premetenim gospodarstvom dosegel, da je od teh danes čez 17.000 trenutno nerabnih. Ni imel delavcev, ne strojev in ne materiala na razpolago in med tem, ko je potom provizijskih agentov pošiljal ogromne svote v najbolj — navidezno obsovana inozemstvo, za popravilo najnujnejših prevoznih sredstev, je moral družbo, ki je zgradila v Subotici in v Brodu velikanske tovarne za popravilanje in izdelovanje strojev in vagonov, v katerih ne primanjkuje ne strojev, pa tudi ne materiala. Odprto je le še vprašanje delavstva. Da si to delavstvo zasigura, je bilo treba ustvariti rezervne armade in čeprav na škodo državnega podjetja in države. Čim je ta svoj vzvišeni cilj najčistejšega patriotizma in državotvornosti dosegel, se je podal v zaslužni pokoj s sočasnim nastopom novega službenega mesta, kot generalni ravnatelj Brodskih in Subotičkih tovarn, v katerih bo Szabo Jelič popraviljal in obnavljal, kar je Szabo Jelič namenoma in po gotovem načrtu upropastil in uničil.

Kar je državni uradnik Jelič zahtevalo delavstvu konsekvnetno odrekal, namreč za pošteno delo pošten kos kruha, to bo sedanji reprezentant najizrazitejšega industrijskega kapitalizma ravnatelj Jelič radevolje priznal, računajoč s tem, da bo državno gospodarstvo plačevalo socialno razumevanje ravnatelja Jeliča.

Tako prihajajo in odhajajo eden za drugim vsi po eni poti.

Prihajali in odhajali pa bodo le toliko časa, dokler bo delavstvo to trpelo.

Rusija strada in mre.

Grozna suša, ki je lansko leto povzročila v celi Srednji Evropi veliko škodo, je popolnoma upropastila najplodovitejše kraje Rusije, znane evropske žitnice. Vsled tega je v teh krajih nastopila katastrofalna lakota, ki ogroža okrog 30 milijonov ljudi. Brezprimerno nasilje vseh „kulturnih“ narodov Evrope, ki obkoljujejo Rusijo, kakor naši žandarji zločinca, ki ima slučajno drugo mnenje o žgancih, kakor oni sam, je onemogočilo, da svet prej pravi položaj spozna in pravočasno potrebno ukrene, ter stradajočim pomaga. Potem so se pojavili še razni Spalajkoviči, kar je seveda zopet le v čast kulturi, čeprav je balkanska. Med tem pa je junaški narod umiral brez pomoči, vzlic najgorenejšim željam milijonov in milijonov, ki bi mu radi pomagali. Šele Nansen je opisal položaj trpečega ljudstva in vzbudil čut človečanske dolžnosti napram velikemu bratskemu narodu.

Kako grozen je položaj stradajočih v Rusiji, dokazujejo sledeči uradno ugotovljeni podatki, ki govore več nego bi bilo v najobsežnejši knjigi mogoče opisati.

Kmet Mukin iz sreza Jevimovka, okrožje Buzuluk je napram preiskovalnemu sodniku v poteku zasliševanja izjavil:

„V družini nas je pet oseb, toda od velike noči nismo več videli kruha v hiši. Početkom smo se hranili s koreninami, s konjskim in mačjim mesom, zbirali smo kosti in jih glodali. V naši občini je dovolj mrličev. Leže po ulicah in so natrpane v navadni lopi. Jaz sem se neko noč splazil v lopo in vzel sem truplo sedemletnega otroka. Razsekal sem ga s sekiro ter skuhal. Vse to truplo smo pojedli tekom enega dne. Ostale so same kosti. V našem kraju je mnogo ljudi, ki sicer prikrito jedo človeško meso.“ Drugi slučaj: Izvleček iz zapisnika kmetice Čugunove iz istega kraja: Vdova sem in imam 4 otroke. Ana je stara 15 let, Anastazij 13, Darjo 10 in Pelipeja 7 let. Zadnja je bila vedno boleha. Meseca decembra, na dan se ne spominjam več, nisem imela nikakršnega živeža več za sebe in za otroke. Starejša hči mi je rekla, da naj ubijem najmlajšo. Odločila sem se, da bom to storila in neko noč, ko je dete spalo, sem jo umorila. Slaba in bolna kakor je bila, se ni niti ganila, niti dala glasu od sebe, ko sem jo zaklala. Potem jo je moja starejša hči raztelesila in za jed pripravila.“

Lahko bi navedli še dolgo vrsto takih slučajev, ki so obelodanjeni v ruskem časopisu. Mislimo pa, da že navedena dva povsem zadostujeta, ker je že iz njih razvidna grozna beda, pod katero narod trpi in umira. Pozabiti pa ne smemo, da se v takem položaju nahaja milijone in milijone ljudi, nedolžnih in pridnih ljudi, naših bratov in sester.

Pomagajmo jim, vsak po svoji moči! Pritrgajmo si od ust, da rešimo, kar se še rešiti da. Pokažimo vsaj v tem kričečem slučaju, da so tudi na balkanskem polotoku živa bitja, ki nosijo v svojih prsih pošteno srce, ki razumejo grozno boleost bratskega naroda!

Kdor hitro da, da dvojno!

Človeška doba in delo.

Velikega pomena za življenje in zdravje človeka je delo. Kakor vsaka druga stvar n. pr. stroj, orodje itd., tako potrebuje tudi človeško telo, za izrabljene sile nadomestila, stroj mora dobiti primerne mazila, človek, ki naj izrabljene sile nadomesti pa potrebne hrane. Če je delo naporno, vsakodnevno in dolgo ter brez zadostnih odmorov, potem je izraba človeških sil tako velika, da se težko nadomesti in izpopolni. Posledica tega je, da človek predčasno onemore in umre.

To dejstvo je znanstveno ugotovljeno in je služilo kot merodajno povodom uveljavljanja osemurnega delovnika.

Američani, ki se s tem vprašanjem že dalje časa bavijo in ki vodijo v to svrhu tudi posebno statistiko, so ugotovili, da je z uvedbo osemurnega delavnika postala umrljivost manjša nego preje in da se je tudi povprečna starost delavstva pomaknila od 41 na 53, torej za celih 12 let v dobro delavcu.

To razmerje se bo pa še zboljšalo, če bodo postali še drugi uslovi človeškega življenja za delavstvo udobnejši, posebno glede pouka o čuvanju narodnega zdravja in če bo delavcu omogočeno, da se poslužuje čednih in zračnih stanovanj, ki bodo odgovarjala vsem higijeničnim predpisom.

„Zdravje“.

Iz organizacije.

Sisek. „Revolucionarec“ frazer Marcel Žorga se je začel zopet v javnosti pojavljati. Ko je upropastil organizacijo v Ljubljani in povsodi, kjer mu je bila dosegljiva, se je podal na Hrvaško v Sisek da tam svoje častno delo zaključi. Neoporečno ima za ta posel izborni talent in zanašajoč se nanj, je mislil, da bo s svojim prvim javnim nastopom dne 1. marca dosegel popolen uspeh, to je, da bo razbil Savez in koalicijo in da si bo na ta način skoval političen kapital. Njegove običajne podlosti in prirojene mu denunciacije, s katerimi je njegov „stvarni“ govor izpopolnjeval, so uplivala proti vsemu pričakovanju, povsem uničujoče za obstrukcionističnega „govornika“. Dosti ni manjkalo, da ni plačani boljševiški lažnjivec nesel polno grbo batin iz zborovališča, katere bi mu bili najrajše njegovi službeni tovariši natovorili. Značilno je, da je imel Žorga, duševno njemu jednakovrednega pomočnika pri svoji „akciji“ znanega notoričnega pretepača Zečiča, ki je sam izjavil, da ni organiziran in da še nikoli organiziran ni bil. To je lepa družba in plemenito je delo, ki ga opravlja, da razbijajo one, ki so organizirani in to ravno v času, v katerem jim je najpopolnejša sloga potrebna kakor kdarkoli preje.

Toda Žorga in njegovi maloštevilni trabanti so dobili in slišali, kar jim pristojno, v polni meri. Odgovarjali so mu ss. Zorko, Klina, Matjašič, Zupančič, Cabe, Krekič, kakor tudi zastopniki progovnih delavcev iz Siseka in okolice, ki so hoteli izzivače enostavno na hladno postaviti. Končno je shod sprejel soglasno sledečo

resolucijo.

Shod železničarjev v Sisku, ki se je vršil dne 1. marca 1922 odobrava delo koalicije, ter protestira proti nemarnosti merodajnih, ki nočejo upoštevati zahtev železničarjev.

Poziva vse železničarje, da vstrajajo v slogi, ter obsoja vse one temne elemente, ki vnašajo razdor med vrste železničarjev in to v času, v katerem jim je sloga najpotrebnejša.

Siščani varujte edinstvo in zapodite odločno plačane hlapce buržuazije, ki se vam usiljujejo želeč vam poraz in razdirajoč vaše vrste!

Dopisi.

Dravograd-Meža. Po večmesečnem neprosto-voljnem počitku, se je pri nas zopet pojavilo živahnejše gibanje, kar dokazuje, da se železničarji, važnosti svoje organizacije povsem zavedajo. Na željo velike večine tukajšnjih železničarjev je bil za 28. januar sklican v hotelu Korotan občni zbor tukajšnje podružnice, katerega so sodrugi v prav lepem številu posetili. Ob določeni uri je otvoril sodrug Viktor Pečnik zborovanje, izražajoč svoje zadovoljstvo s posetom. Pred prehodom na dnevni red, je prebral resolucijo, katera izraža željo članstva po ujedinenju v skupnem Savezu železničarjev. Po kratki in stvarni debati je bila resolucija soglasno sprejeta in se je predsedstvu naročilo, da jo odpošlje namenjenemu mestu. Po običajni rešitvi točk dnevnega reda, se je po kratki debati in medsebojnim sporazumom soglasno volil sledeči odbor in sicer: predsednik sodr. Viktor Pečnik, nadpremi-kač tajnik sodr. Ant. Suja, strojevodja; blagajnik sodr. Plevnik Henrik, post. del.; odborniki ss.: Rigler Ožbald, kretnik, Skrube Josip, kurjač, Pečnik Franc, kretnik, Skrube Josip, nadkretnik, Topolšek Josip, kurjač. Pregledniki ss.: Sušec Friderik, kretnik in Pezdir Stanko.

Ko je predsednik v navdušenih in izbranih besedah še enkrat opozoril na važnost in potrebo organizacije, je lepo uspeli shod zaključil z besedami:

Živel Savez železničarjev Jugoslavije! Pridite vanj vsi, ki se z nami strinjate, zavilnite rokave in sodelujte v težki borbi. Živela naša borba za pravičnejši in poštenjši družabni red!

Savez železničarjev Jugoslavije, podružnica Celje, opozarja vse člane, da oddajo nemudoma, najpozneje do 1. aprila t. l. članske knjige oziroma članske legitimacije blagajniku ali pa podblagajniku v svrhu kontrole, ker se bode vršil občni zbor v najkrajšem času.

Celje. Dne 9. t. m. ob pol 7. uri zvečer se je vršil javni železničarski shod v gostilni pri Zelenem travniku z dnevnim redom. 1. Poročilo koalicijskega odbora; 2. protest proti draginji; 3. slučajnosti. Sodrug Felician je pozdravil navzoče in člana koalicijskega odbora iz Ljubljane in naznanil dnevni red, na kar je podal besedo sodrugu Prijatelju, članu koalicijskega odbora: Sodrug Prijatelj je poročal v 1/4 urnem govoru stvarno o delu vrhovnega vodstva, odkar so se vse organizacije kotalirale, in o poteku konference dne 29. januarja 1922 v Zagrebu in njenih sklepih. Nadalje o kon-

ferenci dne 26. februarja v Beogradu, katero so posetili trgovska Zbornica v Beogradu in zastopniki delavske Zbornice iz Beograda, Sarajeva, Zagreba in Ljubljane. Naglašal je, da prometno ministrstvo kakor tudi vsi politični klubi, čeravno so bili povabljeni na konferenco, niso poslali nobenega zastopnika izvzemši soc. dem. klub; poslanec Deržič pa se je oprostil. Pojasnil je odgovor prometnega ministra na stavljene zahteve železničarjev. Nadalje je pojasnil odgovor kraljevega namestnika Hribarja poslancu Kopaču, kako ga je ravnateljstvo južne železnice informiralo o položaju železničarjev. Predlagal in prečital je tozadnevne resolucije, ki so bile tudi sprejete v Ljubljani in protestno brzojavko, katera se odpošlje na poslanca Kopača in Deržiča in predsednika Narodne skupščine v Beograd. Resolucije so bile enoglasno sprejete. Pač pa se je hotel shod od ene strani motiti in opozarjamo dotične osebe, če se mislijo tako obnašati na javnih shodih železničarjev, jim danes svetujemo, da je bolje, da ostanejo doma, da vsaj ne škodujejo ugledu celokupnemu železničarskemu stanu. Nadalje so stavili nekateri zborovalci vprašanja na govornika, na kar je dal govornik pojasnila. Sodrug Felician se zahvali govorniku za krasno poročilo, za dobri obisk z apelom, naj izpolnijo svoje organizacije, da bodo pripravljene za hude boje, kateri jih še čakajo in zaključil shod ob 9. uri zvečer.

Dravograd. Pojasniti Vam hočem malo položaj naše kategorije, od katere se sploh ne sliši dosti (je menda ena od zadnjih pri železnici) in vendar je dosti trpinov v njej. Pritožbe voznih preglednikov hočem Vam namreč predlagati. Vozni pregledniki so kategorija, ki obstoja iz kvalificiranih ključavničarjev, toda na nastavitve morajo čakati dalje kot vse druge kategorije. Na vseh postajah se nahaja mnogo nenastavljenih voznih preglednikov, ki vršijo že po več let službo in morajo sčasoma zgubiti veselje do te službe. Do meseca oktobra smo dobivali dnevno doklado v znesku 80 vinarjev, katero je nam uprava ukinila in naknadno še do meseca majnika odtrgavala, namesto da bi se nam imenovalo doklado (Wageninstandhaltungszulage) današnjim razmeram primerno povišalo. Da si pri naši službi mnogo obleke strgamo in umazamo, je samobsebi umevno, a mi smo zadnji, ki jo dobimo. Napredujemo pa zmirom z naraščajočimi kaznimi in drugimi šikanami. Vse to je zaslužek za našo kvalificirano službo, ki jo vršimo pod milom nebom v mrazu, snegu, dežju itd. Ker je želja vseh voznih preglednikov, da se nam naš položaj izboljša, posebno pa, da dobimo današnjim časom primerno

doklado, ter da se našo tehnično izobraženo kategorijo tudi upošteva v novi pragmatiki, se obračamo na pokrajinsko tajništvo, da storite potrebne korake.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

ADALBERT KASSIG, Ljubljana

Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča

svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, rosete, gumbe, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače i. t. d. v raznih oblikah in po najnižjih cenah. Postrežba točna.

**Naročajte in širite
„Železničarja“!**

Konsumno društvo za Slovenijo

Telefon inter. štev. 178. — Brz. naslov
»Kodes Ljubljana«.

Ljubljana

Poštni predal št. 13. — Poštni čekovni račun štev. 10.532.

Hranilni oddelek

sprejema **hranilne vloge** in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po

4 1/2% večje vloge proti polletni
odpovedi po **5%**

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah **centrala v Ljubljani**
ali pa **podružnice:**

6 v Ljubljani; dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. Gora, Radeče, Celje, Štore, Šoštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, Št. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežice, Črna I., Črna II

Sodrugi, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša
že danes **nad 3 milijone kron.**

Član društva postane lahko vsak. Pristopati se zamore v vseh gori navedenih podružnicah. — Delež 200kron. Pristopnina 10 kron.